

Brüssel, 22.5.2017
COM(2017) 518 final

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

**milles käsitletakse Madalmaade 2017. aasta riiklikku reformikava
ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2017. aasta stabiilsusprogrammi kohta**

Soovitus:

NÕUKOGU SOOVITUS,

milles käsitletakse Madalmaade 2017. aasta riiklikku reformikava

ja esitatakse nõukogu arvamus Madalmaade 2017. aasta stabiilsusprogrammi kohta

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 121 lõiget 2 ja artikli 148 lõiget 4,

võttes arvesse nõukogu 7. juuli 1997. aasta määrust (EÜ) nr 1466/97 eelarveseisundi järelevalve ning majanduspoliitika järelevalve ja kooskõlastamise tõhustamise kohta,¹ eriti selle artikli 5 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. novembri 2011. aasta määrust (EL) nr 1176/2011 makromajandusliku tasakaalustamatuse ennetamise ja korrigeerimise kohta,² eriti selle artikli 6 lõiget 1,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni soovitus³,

võttes arvesse Euroopa Parlamendi resolutsioone⁴,

võttes arvesse Euroopa Ülemkogu järeldusi,

võttes arvesse tööhõivekomitee arvamust,

võttes arvesse majandus- ja rahanduskomitee arvamust,

võttes arvesse sotsiaalkaitsekomitee arvamust,

võttes arvesse majanduspoliitika komitee arvamust

ning arvestades järgmist:

- (1) 16. novembril 2016 võttis komisjon vastu iga-aastase majanduskasvu analüüsi,⁵ mis tähistab majanduspoliitika koordineerimise Euroopa poolaasta (2017) algust. Euroopa Ülemkogu kiitis 9.–10. märtsil 2017 heaks iga-aastases majanduskasvu analüüsis esitatud prioriteedid. 16. novembril 2016 võttis komisjon määruse (EL) nr 1176/2011 alusel vastu häiremehhanismi aruande,⁶ milles nimetati Madalmaid ühe liikmesriigina, mille olukorda tuleb põhjalikult analüüsida. Samal päeval võttis komisjon vastu ka soovitus euroala majanduspoliitikat käsitleva nõukogu soovitus

¹ EÜT L 209, 2.8.1997, lk 1.

² ELT L 306, 23.11.2011, lk 25.

³ COM(2017) 518 final.

⁴ P8_TA(2017)0038, P8_TA(2017)0039 ja P8_TA(2017)0040.

⁵ COM(2016) 725 final.

⁶ COM(2016) 728 final.

kohta. Euroopa Ülemkogu kiitis kõnealuse soovitusheaks 9.–10. märtsil 2017 ja nõukogu võttis selle vastu 21. märtsil 2017⁷.

- (2) Kuna Madalmaade rahaühik on euro ning majandus- ja rahaliidu riigid on üksteisega tihedalt seotud, peaksid Madalmaad tagama neile esitatud soovitustes 1–3 kajastuvate euroala soovitude täieliku ja õigeaegse täitmise.
- (3) 2017. aasta aruanne Madalmaade kohta⁸ avaldati 22. veebruaril 2017. Selles hinnati Madalmaade edusamme nõukogu poolt 12. juulil 2016 vastu võetud riigipõhiste soovitude täitmisel ja strateegia „Euroopa 2020“ riiklike eesmärkide suunas liikumisel ning varasematel aastatel esitatud soovitude järelmeetmeid. See sisaldas ka vastavalt määruse (EL) nr 1176/2011 artiklile 5 tehtud põhjalikku analüüsi, mille tulemused avaldati samuti 22. veebruaril 2017⁹. Komisjon järeldeb oma analüüsi põhjal, et Madalmaades esineb makromajanduslik tasakaalustamatus. Madalmaade kolme aasta keskmine jooksevkonto ülejääk SKPst on euroala riikide hulgas kõige suurem. Ülejääk näitab, et vahendid ei ole optimaalselt jaotatud ning et neid saaks majanduskasvu ja heaolu suurendamiseks paremini ära kasutada. Kodumajapidamiste netotulu kärbib kohustuslikest maksetest tingitud suur kiil. Erasektori võlatase on kõrge, eriti suur on kodumajapidamiste hüpoteeklaenude maht. Suured varad ja kohustused muudavad kodumajapidamised finantsvapustuste suhtes haavatavamaks. Meetmete võtmine on eriti oluline selleks, et vähendada võimalikku kahjulikku mõju Madalmaade majandusele ning selle suurust ja piiriülest tähtsust arvestades ka sellise mõju ülekandumist teistesse majandus- ja rahaliidu riikidesse.
- (4) 26. aprillil 2017 esitasid Madalmaad oma 2017. aasta riikliku reformikava ja 2017. aasta stabiilsusprogrammi. Selleks et võtta arvesse kõnealuste dokumentide omavahelisi seoseid, hinnati neid ühel ja samal ajal.
- (5) Asjaomaseid riigipõhiseid soovitusi on võetud arvesse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest 2014.–2020. aastal rahastatavates riiklikes programmides. Nagu on nähtud ette kõnealuseid fonde reguleeriva õigusaktiga,¹⁰ võib komisjon liikmesriigilt nõuda, et see vaataks läbi oma asjaomased Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidest rahastatavad programmid ja muudaks neid, kui see on vajalik riigipõhiste soovitude rakendamise toetamiseks. Komisjon on esitanud täiendavad suunised nende normide kohaldamiseks¹¹.
- (6) Madalmaade suhtes kohaldatakse praegu stabiilsuse ja kasvu pakti ennetuslikku osa ning võlareeglit. 2017. aasta stabiilsusprogrammi kohaselt on valitsusel kavas 2017. aastal saavutada valitsemissektori eelarve ülejääk 0,5 % SKPst ja suurendada seda 2020. aastaks 1,3 %-ni SKPst. Keskpika perioodi eelarve-eesmärki, milleks on struktuurne eelarvepuudujääk 0,5 % SKPst, täidetakse kogu programmiperioodil

⁷ ELT C 92, 24.3.2017, lk 1.

⁸ SWD(2017) 84 final.

⁹ COM(2017) 90 final.

¹⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määruse (EL) nr 1303/2013 (millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006 (ELT L 347, 20.12.2013, lk 320)) artikkel 23.

¹¹ COM(2014) 494 final.

jättkuvalt varuga. Stabiilsusprogrammis prognoositakse, et valitsemissektori võlatase langeb 2017. aastal 58,5 %-le SKPst ehk alla aluslepingus sätestatud kontrollväärtuse 60 % SKPst. 2020. aastal on valitsusel kavas võlataset veelgi kärpida kuni 49,3 %-ni SKPst. Nende eelarveprognooside aluseks olev makromajanduslik stsenaarium on usutav. Komisjoni 2017. aasta kevadprognoosi põhjal peaks struktuurne ülejääk suurenema 0,2 %-lt SKPst 2017. aastal 0,4 %-le SKPst 2018. aastal ning seega keskpika perioodi eelarve-eesmärki ületama. Prognoosi põhjal jätkub kindlalt koguvõla vähenemine ja võlareegel täidetakse probleemideta. Üldiselt on nõukogu prognooside põhjal seisukohal, et Madalmaad täidavad 2017. ja 2018. aastal stabiilsuse ja kasvu pakti nõuded. Samas on veel ruumi, et toetada nii eelarvepoliitikaga (eelkõige teadus- ja arendustegevusse tehtavate investeeringute edendamise kaudu) kui ka reaalpalkade kiiremaks tõusuks tingimuste loomisega sisenõudlust, võttes arvesse püsivat maksebilansi tasakaalustamatust.

- (7) Tööhõive hiljutise kasvu võib panna suurel määral ajutise töölepinguga töötajate ja füüsilisest isikust ettevõtjate arvu suurenemise arvele. Ajutise töölepinguga töötajate osakaal oli juba enne suur, kuid kasvab veelgi, ning ilma töötajateta füüsilisest isikust ettevõtjaid tuleb kiiresti juurde, sest kohaldatavates tööõiguse, töötajate kaitse, maksu- ja sotsiaalkindlustusnormides on suuri erinevusi. Kuigi selles valdkonnas on võetud teatavaid meetmeid, loovad osa nendest teguritest endiselt rahalisi stiimuleid füüsilisest isikust ettevõtjaks hakkamiseks või ajutise töölepinguga töötajate palkamiseks. Sellest tingitud moonutused võivad mõjutada eriti tööturul kõige ebasoodsamas olukorras olevaid inimesi ja võisid olla üks põhjustest, miks reaalpalkade kogutõus jäi tagasihoidlikuks. Füüsilisest isikust ettevõtjatel on sagedamini ebapiisav töövõimetus-, töötus- ja vanaduskindlustus. See võib pikas perspektiivis mõjutada sotsiaalkindlustussüsteemi jätkusuutlikkust. Näilise füüsilisest isikust ettevõtjana töötamise vastaste meetmete kohaldamine on kuni 2018. aastani edasi lükatud. Sisserändetaustaga inimeste tööhõivega on endiselt suuri probleeme. Väljaspool ELi sündinud sisserändajate tööhõive määr on 20 protsendipunkti madalam kui Madalmaades sündinutel, kuid see erinevus on ainult osaliselt seletatav nende vanuse ja haridustulemustega.
- (8) Viimastel aastatel on suurenenud kodumajapidamiste hoiuste määr, sest muu hulgas regulatiivse keskkonna mõjul on kasvanud pensionisüsteemi teise samba (kohustuslikud erakindlustusskeemid) hoiused. Kodumajapidamised saaksid hakata raha paigutama majanduskasvu paremini toetaval viisil, kui kulud ja riskid põlvkonnasiseselt ja põlvkondade vahel asjakohaselt ära jaotada, minnes kaugemale indekseerimise ja finantspuhvrite vallas vastu võetud eeskirjadest (finantshindamise raamistik). Valitsus teatas, et kavatseb teist pensionisammast põhjalikult reformida, et luua kaetum, läbipaistvam, paindlikum ja kindlustusmatemaatiliselt õiglasem süsteem.
- (9) Aastakümnete jooksul süvenenud jäikus ja turgu moonutavad stiimulid on mõjutanud rahastamist eluasemeturul ja sektori hoiustamistavasid. Kodumajapidamised kalduvad kinnisvara väärtusele tuginedes hüpoteeklaene suurendama, mis suures osas peegeldab pikaajalisi maksusoodustusi, eelkõige võimalust hüpoteeklaenude intressid maksustatavast tulust täielikult maha arvata. Kuigi majandus on veelgi elavnenu, ei ole selle probleemiga alates 2012. aastast tegeletud.
- (10) Investeeringud vähenes majanduskriisi ajal järsult ja on vaid osaliselt taastunud. Kogu majandust hõlmav investeeringute madalseis paistab suurel määral olevat tsüklilist laadi ning selle põhjustasid langus eluasemeturul ja eelarve konsolideerimiseks tehtud otsused. Suuri investeerimistõkkeid ei paista esinevat,

kuid ehitusloa taotlemine võtab suhteliselt kaua aega. Tundub, et taastuvenegiasektori madal investeringute tase tuleneb varasemast turudünaamikast, turu ebakindlusest ja regulatiivsetest põhjustest. Teadus- ja arendustegevusele tehtavad avaliku ja erasektori kulutused on väikesed, sest haridustasemes, õpiedukuses ja majanduslikus arengus jäädakse kõige edukamatest liikmesriikidest maha. Valitsemissektori kulutused teadus- ja arendustegevusele on alates 2014. aastast jäänud samale tasemele ning ka erasektori sellealaste kulutuste tase püsib madalana. Selle küsimusega seotud nõukogu soovitus rakendamisel ei ole edusamme tehtud.

- (11) Komisjon on Euroopa poolaasta raames Madalmaade majanduspoliitikat põhjalikult analüüsinud ja avaldanud tulemused 2017. aasta riigiaruandes. Ta on hinnanud ka stabiilsusprogrammi ja riiklikku reformikava ning varasematel aastatel Madalmaadele esitatud soovitude järelmeetmeid. Arvesse ei ole võetud mitte üksnes nende asjakohasust Madalmaade eelarve- ja sotsiaalmajanduspoliitika jätkusuutlikkuse seisukohast, vaid ka vastavust ELi õigusnormidele ja suunistele, pidades silmas vajadust anda tulevastesse riiklikesse otsustesse ELi tasandi panus ja tugevdada nii ELi üldist majandusjuhtimist.
- (12) Võttes arvesse kõnealust hindamist, on nõukogu stabiilsusprogrammi läbi vaadanud ja on arvamusel¹², et Madalmaad täidavad eelduste kohaselt stabiilsuse ja kasvu pakti.
- (13) Nõukogu on komisjoni põhjalikust analüüsist ja kõnealusest hindamisest lähtudes riikliku reformikava ja stabiilsusprogrammi läbi vaadanud. Määruse (EL) nr 1176/2011 artikli 6 alusel antud nõukogu soovitusel kajastuvad allpool Madalmaadele esitatud soovitudes 1 ja 3,

SOOVITAB Madalmaadel võtta 2017. ja 2018. aastal järgmisi meetmeid:

1. Toetada eelarvepoliitika kaudu sisenõudlust, sealhulgas investeringuid teadus- ja arendustegevusse. Võtta meetmeid eluasemeturu allesjäänud moonutuste vähendamiseks ja kodumajapidamiste võlguoleku soosimise pidurdamiseks, eelkõige kärpides võimalusi hüpoteeklaenu intresse maksustatavast tulust maha arvata.
2. Kõrvaldada allesjäänud tõkked töötajate töölevõtmiselt tähtajatu töölepinguga. Käsitleda töötajateta füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemise kiiret laienemist, muu hulgas vähendades, ilma ettevõtlust pärssimata, füüsilisest isikust ettevõtjana tegutsemist soodustavaid maksumoonutusi ja parandades taskukohase sotsiaalkaitse kättesaadavust füüsilisest isikust ettevõtjatele. Muuta pensionisüsteemi teine samm juba alanud ulatuslike ettevalmistuste põhjal läbipaistvamaks, põlvkondade lõikes õiglasemaks ja vapustuste suhtes vastupidavamaks. Luua reaalkade kiiremat tõusu soodustavad tingimused, võttes seejuures arvesse sotsiaalpartnerite rolli.

¹² Vastavalt nõukogu määruse (EÜ) nr 1466/97 artikli 5 lõikele 2.

Brüssel,

*Nõukogu nimel
eesistuja*